

Наш Лемко

РІК III.

Ч. 16 (64).

Львів, 15-го серпня 1936.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ LEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1-80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1-ам. дол. або рівновартість.

Слава не поляже;
Не поляже, а розкаже,

Що діялось в світі,
Чия правда, чия кривда
І чії ми діти...

Мішаний Хор при Читальні „Просвіта“ в Глумчі, повіт Сянік, заснований в 1935 р.

Святять: Впр. о. Степан Головід з дружиною й донечкою — зправа п. Володимир Масняк, диригент хору.

ПОСВЯЧЕННЯ УГОЛЬНОГО КАМЕНЯ.

Дня 5. липня ц. р. посвячено угольні камені під будову нової школи в Улючі над Сяном. Похід зложеної з 300 громадян у супроводі трьох сусідніх Отців Парохів враз з процесією вийшов з місцевої Церкви на площу, де буде стояти нова школа, й тут відбулося посвячення. Школу буде само село своїм коштом; будівельні матеріали, як камінь, дерево, свої, а сама будова буде коштувати около 12 тисяч. Люди в Улючі дуже вдоволені, що будуть мати нову школу, однак в селі негодування, що багато місцевих порядних і розумних майстрів

шукає праці поза своїм селом і там мусить заробляти на кусок хліба деколи за 50 гр. денно, — а до будови школи в своїм селі законтрактовано чужих майстрів — не по волі населення. Вважаємо, що не якісь побічні люди мають рішати, хто буде працювати при будові школи, лише всі місцеві громадяни повинні зійтись та ввадити, що за громадські — цебто гроші зложеної або призначені самим місцевим населенням на будову школи, повинні в першу чергу дістати працю свої робітники й майстри. Так водиться з цілим світі. І так повинно статись в Улючі!

ПЕРЕСТОРОГА ДЛЯ ТИХ, ЩО ВЕРТАЮТЬ З ФРАНЦІЇ

В половині липня ц. р. вернув Максим Станчак з Франції, де перебував продовж 3 літ на заробітках, до рідного села Бонарівки, біля Стрижева. Він оповідає та зарозом перестерігає всіх, що будуть вертати з Франції, що по переїзді кордону митна сторожа забрала йому дорогу матерію, що він купив собі на одіння у Франції (1 м. 100 фр.), зглядно ця сторожа наложила так високе мито за перевіз цієї матерії, що він радше віддав свою матерію, бо не міг заплатити назначеного мита.

Тому, хто вертає до краю, хай перевідається наперед у відповіднім уряді, які речі підлягають митній оплаті, щоб не поносити непотрібних видатків або втрати.

МОЛІТЕСЯ ДІТИ.

Молітеся діти за Україну,

Просіть для Неї світла добра.

Невольть Україну большевицька юрба.

Кругом холод, темінь, все те, що

Полошить щастя, сні молоді, (нищить),

Молітеся, ворог загибель ладить,

Молитви чисті гень за ті хмари

До Творця на вижини шліть,

Молітеся діти: заки огорне сумнів,

Надія сезне, минуться сні.

Молитва щира — це наш скарб;

І в днях проб цей скарб найдеш у душі —

Колись сам спогад молінь дитячих

Знов верне міць, дасть силу тобі.

Олександр Левко
з Бонарівки.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Лемківщина кличе!

Перед нами бізліч неполаджених наших справ. Одною із них це наша Лемківщина. Усім нам гаразд відомі всі ті намагання певних чинників, що переводять на наших західних окраїнах різні шкідливі експерименти у виді православія, чи таки москвофільства. Від ряду літ йде посилений залив шкідливої філії на те з ґрунту добре й національно малосвідоме населення, що живе в отаких повітах, як Лісько, Сянїк, Коросно, Горлиці та Новий Санч.

Всі давніші й новіші заходи ріжного регіоналізму не принесли бажаного й сподіваного хісна ні Трохановським, ані їх можновладцям. Це добре бачуть сьогодні генерали без війська в Риманові, де пишається сторожко бережений „палац“, ні в Криниці, де з такою ревністю виготовлювано „букваря“ для „братов лемков“ і це бачуть ще й далі — там, де сходяться, чи пак, звідкіля виходять щораз то нові пляни для ширення „культури на земі лемковській“. Показалося, чи пак досвід виявив, що не під силу вбити душі народа, хочаб як довго тривав наступ чужих чинників.

Автор цих рядків мав повну, безсторонню змогу прослідити на місцях, що межа заливу стоїть на місці. Що більше, є всі дані на те, що саме вже тепер спільними зусиллями можна б ту межу відсунути генген аж за Дуклю й Горлиці й видобути таки на місці тривку силу для

оборони наших прадідівських земель перед розеднуючими силами. Бо чиж не гідний уваги такий факт у короснянському повіті, як це, що старша лемкиня, запитана чужинцем (німцем) в приявности американки, українця й поляка, хто вона: „полька, руска, лемкиня, чи українка“ — без вагання відповіла: „Ніт — я не полька, не руска, я не лемкиня, а українка“.

Або недалеко резиденції о. Полянського, 67-літній старик із якоюсь притаєною тугою, питає автора цих стрічок: „Скажіть мені, ви зі Львова: Чи хутко буде Україна? Бо ми — старі руснаки, але я маю 6-єро дітей й вони всі вже українці. Вони нам читають з українських часописів, що ми такі українці, а не руснаки, цебто не „кацапи“. — Це щиросердечні міркування безграмотного сивого лемка, а скільки в його словах сили й віри в неподільність і вічність національної душі. А хіба ж не треба з великою радістю повітати такий гарний почин селян у Королівському Вороблику, як оснвання Дитячого Сада без спонуки якого будь інтелігента, бож у селі немає ні одного.

Тим ніяк не хочемо сказати, що загроза минула.

Лемківщина кличе до нас братнім голосом дати їй освітних і кооперативних працівників. Не сміємо отже бути глухі на голос Лемківщини.

(„Наш Прапор“ з 1. VII. ц. р. В. К.)

В путах визискувачів.

ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ЛІСОВИХ РОБІТНИКІВ.

Мешканці Підкарпаття Лемки Гуцули й Бойки, майже виключно малоземельні й безземельні селяни, які живуть із праці рук і творять величезну армію лісових робітників. Коли б хвилево не стало праці в лісі — то не погорджують також й іншою працею, як при будові доріг, направі мостів й ін. Однак, на жаль, між цим робітництвом брак підприємчивих людей і звідси виходить таке, що між кожною деревною фірмою й лісовим робітником-українцем посередник — жид. Число таких посередників залежне від величини фірми і її оборотів (пять, десять і т. д.). Жид підприємець, даючи працю кільком десяткам робітників, використовує за безцін його робучу силу, ще й так його тримає в карбах, що годі йому відірватися від одного, а піти до другого до праці. Нераз буває так, що робітник працює по кілька тижнів

із обіцяною платнею (від 1.50—2.30 зл.), що її однак не може відібрати готівкою тільки в продуктах, або яких інших товарах, як взуття чи убрання в інших жидів на картки. Жид підприємець знає, що часами гріш отриманий від нього міг би піти у нежидівські руки, тому за всяку ціну старається не випустити готівки зі своїх рук. Знаю багато таких випадків, в деяких сам був свідком.

Для прикладу наведу один факт. В одного такого підприємця працювало кілька молодих українських робітників по кілька тижнів і належалося їм троха грошей. Жид, який мав їм виплатити їхню належність, не хотів виплачувати готівкою тільки в продуктах пібраних у його власнім склепі. Коли я вмішався в цю справу й загрозив йому, що на випадок не виплачення належитости, скривджені внесуть позов до суду — він виплатив їм половину, а другу половину зобов'язався виплатити в найближчій часі.

В цей спосіб жиди опанували всі центри, міста й містечка на Підкарпаттю й збагатили працею українських робітників і селян. А селянство замінилося в той спосіб у певного рода кріпаків, що тягнуть непосильне ярмо. Тягнуть, бо не хотять умерти голодовою смертю. Таким ярмом є життя серед так трудних обставин, серед яких живе населення на Підкарпаттю.

Такий стан створює податливу почву для поширювання агітації різної масти соціалістам і комуністам.

Український націоналізм мусить за всяку ціну допомогти українському робітникові й визискуваному бідному українському селянинові зорганізуватися в українській національній спільноті, щоб могли боронитись перед визиском різних лихварських п'явок. За приклад, як це зробити, може нам послужити сучасна Італія й Німеччина, де праця робітника є у великим пошанівку, а назва „робітник“ це почесна назва.

П. Розвадовський.

ПЕРЕКОНАЛИСЯ.

До війни було багато кацапів у Лемківщині, але коли деякі з них побули на землях бувшої російської Імперії й побачили, що там живуть також Українці та як з ними поводитися „власність“, то по повероті в рідну оселю вміру своїх сил стали працювати й інших закликають до праці на рідній ниві. Однак не всіх ще таке справило, бо як дістатися до рідного села та вибрали їх на якесь становище в громадській господарській установі, то вони на рахунок громадських грошей почали спроваджувати „Русский Голос“ та різні кацапські зела, а для замилення очей „Новий Час“. Так було в Бонарівці. Та помилилися, як думали, що народ не запримітить їхнього повороту до старого й народ таких хитрунів прогнав. Слава Бонарівчанам! Та бажати би, щоб і громадяни в інших громадах вміли так придивлятися й з облудами так само поступати.

„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Львів, ул. Зіморівича ч. 20/22.

поручає мила власного виробу до прання й миття з запахом, мило тоалетове (тройкий формат), мило до голення; нитки з власній навивальні. — Занимається експортом: яець, беконів, фасолі заграницю. Має на складі: штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя — Всі українські Кооперативи на Лемківщині робить замовлення тільки в „Центросоюзі“, Львів, Зіморівича ч. 20/22.

Перлини українського письменства.

(Продовження).

По дорозі стрічає Ігор свого брата Буйтура Всеволода. Славна й хоробра дружина в цього князя.

„Все під трубами сповите —
Під шеломами пещене
Й годоване конець копя.
Всі дороги перебули;
Напружені у них луки,
Отворені у них тули,
Скачуть сірими вовками
В чистім полі без обави,
Щоб собі добути чести,
А князеві свому слави.“

(Переспів В. Щурата).

До першого бою прийшло в п'яницю рано. Ця перша зустріч принесла українським військам перемогу.

„Потоптали всіх поганців,
стрілами пішли по полю,
красних бранок, Половчанок
занимаючи в неволю.
Брали злого, паволоки,
дорогії оксаміти.
Опанчами, кожухами
почали мости мстити“.

(Переспів В. Щурата).

Та половці, розбігшись при першому ударі, змобілізували всі свої сили й другого дня вранці заступили шлях українським військам. Прийшло до завязаного кривавого бою на березі ріки Каяли.

„Сперед світа до вечора,
А з вечора до досвіта
Летять стріли каленії,
Брязчать шаблі о шеломи,
Тріщать списи гартовані

В степу в незнаемому полі,
Серед землі половецької“...

Земля чорна, копитами,
Поорана, поритая;
Кістями земля засіяна
А кровію полита...
І бились день,
І другий бились,
Та коло полудня на третій
Поникли Ігореві стязі.

Оттак на березі Каяли
Брати різнились, бо нестало
Кровивина! Допирували
Хоробрі Русичі той пир —
Сватів упоїли
Й самі простяглися
За землю українську“.

(Переспів Т. Шевченка).

Українські війська лягли головами на полі слави. Недобитки попали в половецький полон, між ними князь Ігор. В неволі перебував він більш року. Потім удалось йому втечи при допомозі конюшого Овлура.

Сумна вістка про погром українських військ понеслась по всій Україні. Збирався київський Святослав відістити кров і рани українських дружинників, закликав князів у похід. Але голос його пролунав без відгуку.

Невлача Ігоря отворила половцям дорогу на Україну. Кинулись вони на неї двома загонями, один під проводом Кончака пішов ча Перяславщину, другий під Гзою залив Посеме. Поросся й Чернигівщину оборонили князі, вийшовши Половцям на зустріч. Д. б.

ри, що ними щедро підпомагали емігранти-лемки своїх рідних у „старому краї“, появилися значно значно пізніше, коли Лемківщину захопили були в свої руки русофіли.

Грунт під русофільство підготувала на Лемківщині мадярська революція та похід російських військ на поміч австрійському цісарві в 1849. р., щоб оцю революцію здавити. Мадярські „революційні“ війська“ напакостили чимало Лемкам по цей і той бік Карпат. Грабунки та знущання не вгавали, аж війська „руського“ царя здавили революцію та дали змогу Лемкам відітхнути.

Згадка про це та оповідання про могутність „руського царя“, та його армії лишилася потім довгі роки в пам'яті лемка.

Далі прийшли роки абсолютного режиму в Австрії, що попхнули більшість нашої інтелігенції в обійми русофільської ідеї, а знову слід зазначити, що інтелігенція під ті часи на Лемківщині — це духовенство та вчительство.

Склалося ще й так, що передостанній перемиський єпископ, що йому підлягала Лемківщина, як і його попередники, схилився скоріш до партії „староруської“. У пок. єпископа Чеховича, що став перемиським єпископом повдовівши, було чимало річних та свояків теж „староруської“ партії. Багато з них опинилося на парохіях у Лемківщині.

Опинившись там, почали вони в тому напрямі освідомлювати населення, вияснювати та ширити серед нього ідею „єдиної неділимої“.

Кожний, хто знає передвоєнні часи, пригадає собі, який великий вплив мало на наш народ духовенство.

Франц Коковський.

Культурний рух на Лемківщині.

Були ще й інші причини. Одна з них — наша нехїть до важкої, невдячної праці. До війни було в нас багато кандидатів на „героїв“ чи „народних оборонців“, якщо цих почесей можна було добитися легким способом. Ясна річ, що праця в Східній Галичині була на сто відсотків лекша, ані ж праця на Лемківщині. Тут треба було здобувати терен. прилбати довіря населення, там у Східній Галичині, було населення сяктак підготоване. А ще треба мати на увазі те, що населення Лемківщини ще й тепер ставиться недовірливо до всіх „чужих“, а „чужим“ уважає воно кожного, кого ближче не знає, хто не з „його села“. Ця недовірчивість ще й тепер припинює значно всяку працю по селах, а що гірше, вона — при ни-

нішних обставинах — може й... оправдана. Лемко переконався нераз на власній шкурі, що годі бути отвертим, тому з однаковим недоверям дивиться на приятеля чи ворога.

Тому, що праця на Лемківщині була важка, кожний старався оминати що нещасну країну, де треба було добре напрацюватися й — найчастіше — не почути за це навіть доброго слова, коли за таку саму працю в Східній Галичині можна було нажитися почесей, стати як не „славним“, то бодай „відомим“ громадянином. А ще народ на Лемківщині куди бідніший, ані ж у Східній Галичині. Тут треба було за марний грїш напрацюватися, там цей грїш плив легко.

Еміграція та американські доля-

ДО БРАТІВ-ЛЕМКІВ.

Проснись Брате Лемку зі сну неволі,
Лиха година на Тебе йде —
Неволять Тебе, таки самі свої —
На злу дорогу ведуть Тебе.

Ця зла дорога — то підла робота
Господинів русских-лизунів рабів
Не слухай їх! Невір; бо це все голота
Прислужники-невільники царів.

Це ті, що вносять роздор у народі —
Це ті, що продали віру й честь;
Це ті, що сіють нещастя в незгоді
Вони гірш ворогів, гони їх геть!

Г. О.

Якщо хочете, щоб „Наш Лемко“ виходив у збільшеному об'ємі, самі вивірніайте передплату та приєднайте нових передплатників!

Перша просвітно-кооперативна нарада в Сяноці.

За ініціативою п. інсп. А. Гаврилка, ревізора Р. С. У. К., відбулася дня 17. червня 1936 р. обласна кооперативно-просвітна анкета, скликана Лемківським Союзом Кооператив і Філією Т-ва „Просвіта“ в Сяноці.

Присутних було 72 делегатів з сяницького, ліського, березівського, короснянського та ряшівського повітів, а саме: 40 відпоручників від 26 кооператив, 32 відпоручників від 25-ти читалень та представники повітових установ зі Сянока, як також запрошені сяницькі гості.

Нараду відкрив др. Блавацький від „Л. С. К.“ і Філії „Просвіти“ короткою промовою, почім обняв провід о. декан Іван Цегелик.

Виголошено кооперативні й олітні освітні реферати. Перший реферат виголосив інсп. Антін Гаврилко на тему: „Висліди доброго впливу кооперації району продовж 10 літ“. Опісля на тему: „Просвіта“ матер кооперації й співпраця кооперації з „Просвітою“ відчитав реферат Петро Венгльовський. Делегат „Маслосоюзу“ інсп. Денисюк Осип говорив про молочарський стан у кооперації на полудневому заході й порівняння його зі східними повітами та вкінні прокооперативні курси, намічені „Лемківським Союзом Кооператив“ у Сяноці й районів у біжучому зрештовував Ю. Крайчик.

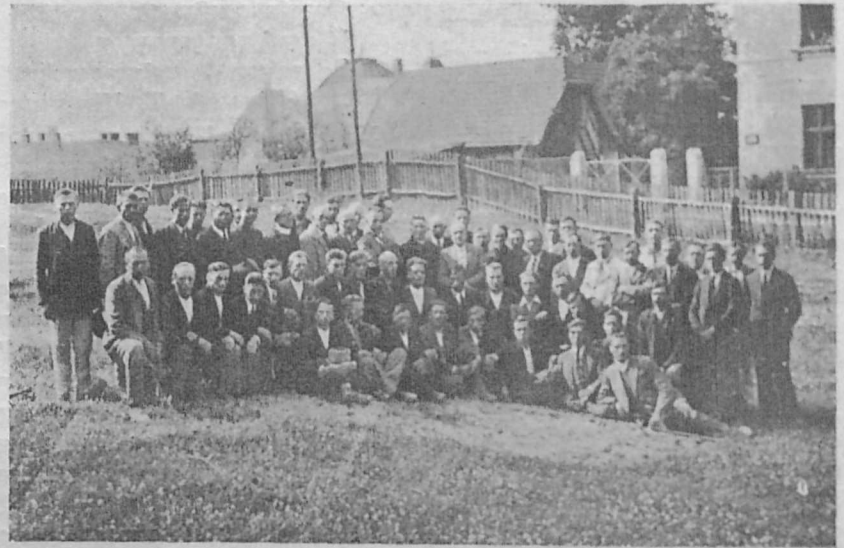
У висліди наради ухвалено одноголосно резолюції, відчитані п. Василем Подубинським із деякими поправками зі сторони присутних, слідуєчого змісту:

1) Народа стверджує, що „Просвіта“, „Рідна Школа“ і „Сільський Господар“ це установи, які несуть свідомість і знання в найширші маси українського народу, а й кооперація для нашої людности в селі та місті одинокою і нічим незаступимою школою в справах господарської організації взагалі та зокрема в всіх родах організованого купна споживчих товарів і знаряддя господарських та у справах продажі хліборобських продуктів і виробів.

2) Народа звиває широкі маси полуднево-західних повітів більше як потепер обіднатися в „Просвіті“ і Кооперації та всюди вести ті „Просвіти“ так, щоби світою науку, знання та національної свідомости доходило до найтемніших закутків та охоплювало найширші маси українського народу; Кооперативи всюди вести так, щоби в них справді всі вчилися господарського патріотизму, порядку, чистоти, найточні-

шого вповнювання обовязків, найвищої солідности в завідуванні до-ручених фондів, найліпшої обслуги супроти своїх і супроти чужих.

3) Народа звиває Читальні й Кооперативи на місцях тісно співпрацювати зі собою, між іншим через вибирання визначніших громадян до органів одного й другого роду організацій, та вимагає, щоби кожна кооперація була членом „Просвіти“, „Сільського Господаря“ й „Рідної Школи“, точно там платила вкладки та крім того відповідну частину щорічних зисків все при-

Учасники Просвітнянсько-кооперативної наради в Сяноці, на площі Українського Народного Дому. По середині Впр. о. декан І. Цегелик зправа ВП п. інспектор Антін Гаврилко, зліва Др. Василь Блавацький, Впр. о. канонік Петро Андрейчик і другі учасники. У долі сидить п. Петро Тимець зо Синева.

значувала як даток на культурно-освітні цілі. При припинанню продавців, чи інших урядовців кооператив давати першенство заслуженим працівникам освітнього руху, так, щоби дальше поширювати свою книжку й обговорювати при кожній нагоді прочитану літературу й могли без упину стояти на службі розвитку рідної культури.

4) При кожній кооперативі повинна бути хочби невелика підручна бібліотека господарських видавництв і кожна кооперація повинна передплачувати та поширювати між своїх членів „Кооперативну Родину“ та другі національні буруючі часописи. Фінансові засоби на культурні потреби є в кожній кооперативі, що в ній Управа і службовики не зловживають повіреним їм майном, та в якій організація не нидіє, а щораз удосконалюється, притягаючи до себе всі закупи консументів і концентруючи збут сільських продуктів.

5) Народа висказує погорду тим промадянам, що оминають свої го-

сподарські й освітні організації і звиває, щоби таких без огляду на суспільне становище, не брати в рахубу як повновартісних членів суспільства, бо на попертя загалу за-служують тільки релігійні, активні, солідні, обовязкові і в цей тяжкий час до найвищого ступня жертвенні одиниці о безсумнівних національних переконаннях, — а не лінохи, чи легководухи, або ці, що зловживають наділеним довірям, чи йдуть дикими шляхами, як негідники, без чести і громадської амбіції. Якщо такі одиниці темні й неграмотні, то треба їх сильно, витревало й пляново освідомлювати, якщо ж вони о-

світні — чи ніби освічені — шкідники та непотріби, то їм треба відплачувати їх власними засобами щоби їх всюди оминати, стоячи вдячно і з любовю тільки при повновартісних під суспільним оглядом промадянах: працюючих, чесних, творчих і для громади жертвенних.

6) Потреби українського населення на Лемківщині взагалі, а молочарської організації, щоби правильного й всебічного її охоплення, та розвитку, зокрема вимагають безумовно основання самостійного відділу „Маслосоюзу“ в Сяноці, тому нарада прохає Управу Централі цього Союзу такий відділ, без зайвої проволоки, у Сяноці урухомити.

На щім закінчено нараду, яка протягнулась понад чотири години, відспіванням національного гимну.

По нараді відбулася спільна знімка всіх учасників наради на площі Українського Народного Дому в Сяноці.

Всі письма й листи адресуйте: „Наш Лемко“ Львів, Зіморевича 3

Новинки.

Грім запалив нафтовий шиб. У Биткові вдарив грім у нафтовий шиб фірми „Полянка“. Шиб згорів за кільканацять хвилин.

Домовини з Волині для англійців. Не всім відомо, що англійці приносять лише домовини (трумни) з дощок, що не мають суків. Це використав тартак у Смізі на Волині та витинає дошки без суків, щоб висилати їх до Англії; там роблять з них домовини. Таким чином болай по смерті мають англійці „тісний“ контакт з українськими землями.

Перший український нафтовий шиб у Михнівці. Недавно посвячено в селі Михнівці (Бойківщина), біля Лютовиськ, перший український нафтовий шиб іменем великого українського „Короля Данила“, що вже почав пробне верчення.

Згорів багатий млин у першій половині липня ц. р. в селі Вижне біля Чудця.

Польсько-французьку умову підписали в Парижі Польща й Франція. На підставі умови обі сторони заповнюють собі більшу взаємну виміну рільничих продуктів, знижку мита та додаткових зобов'язань й угоднечь.

Збірка на пам'ятник Маркіянові Шашкевичеві в парку УВШколи в Стемфорд. Кошик виносила 1. квітня 753 доларів. — Про історичні факти України й Московщини говорив др. С. Демидчук 3. травня в Народнім Домі в Нью Йорку. З учасників 200 було багато чужинців, які захоплювалися нашою справою. — В Єлизабет, Н. Дж. зібрали українці нашим землякам, що потерпіли від повені 152.45 доларів, акція помочі йде живо всіма організаціями і пресою.

Недавно появилася драма О. Лугового, що її ставлять по всіх колоніях з ентузіазмом. — Н. Шувль і І. Кваццишин відбули в Злучених Державах спеціальні курси (в державних школах) повітреплавання (балони й літаки). — 17-літній Микола Дудик, безробітний, хотів скопити на тягаровий потяг в Гондо, Алта., але скопив так нещасливо, що впав під колеса і згинув на місці. — Українська кооператива в Судбурах береться цього року до будови власного будинку: в тій цілі заснований Комітет поробив вже усі заходи. Боже помагай!

Гр.кат. громада у Брукліні (Злучені Держави), закупила від православних, які вибралися, церкву. Побільшення і реставрація потягне до осені.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

Пам'ятають за Лемківщину.

Дня 6. квітня ц. р. відбувся в Мейзвил, Па. відчит п. Михайла Дудри, відпоручника старокраєвої „Просвіти“.

Відчит відбувся в парохіяльній галі, хоч був будний день. Окремого оголошення віде не було, тільки парох Впр. о. Е. Миляннич заохотив у церкві парохіян, щоби прийшли послухати про Лемківщину. Голос цей знайшов відгомін, бо галля, що містить тільки 250 людей, була заповнена.

Відчит відкрив Впр. о. Миляннич, пояснивши присутнім його ціль. Делегата Дудру всі привитали грімкими оплесками. Всі слухали з запертим відлххом оповідання про те, що тепер діється на нашій Лемківщині.

Бесідник пояснив присутнім, чому ми маємо називатись Українцями, а не інакше, та що це значить слово „руський“ і „русский“. Було також на цю тему запити, на які п. Дудра на задоволення всіх відповідав докладно й ясно. Лекція та була дуже інтересна, бо всім дуже подобалась. Багато присутніх говорили, що таких лекцій треба нам більше й частіше.

Потім Впр. о. Миляннич заохотив усіх, щоби вибрати комітет, який далі працював би для допомоги нашим братам у старім краю.

Вибрано комітет у такім складі: Йосиф Терепенко, предсідник; Іван Онущканич, секретар; Теодор Яворський, касієр.

Вибраний комітет взявся до праці, а в неділю, 2. серпня, владив на дохід Лемківщини пікнік, на котрий запросив всіх українців з околиць. Цей пікнік відбувся в Нью Корт Тавн Парк, між Мейзвил і Маганой Плейн.

Іван Онущкевич, секретар.

Кооперативне Товариство

„РИЗНИЦЯ“

в Самборі

поручає свій багато засоблений склад всіх церковних предметів. Направляє старі фелони по найдешевшій ціні. Приймає замовлення на іконостаси, престולי, проповідниці, золочення іконостасів та малювання церков по цінах найнижчих за повною гарантією.

Лемківська хата.

ХТО ПОЙДЕ „ТРОХАНІВСЬКИМ ШЛЯХОМ З ГОРЛИЧЧИНИ“

Криницький „Лемко-Союз“ розпочав свою ганебну роботу від денунціяції учителів українців, а вслід за тим прийшли масові переноси ідейних одиниць у корінну Польщу.

Цей стан тріває по нинішній день. На місце виселенців приходять поляки. Вони тепер вчать лемка „лемківської“ мови, бо вислухли курсу „єнзика лемковського“ від самого пана Трохановського.

Нині нова каравана учителів відходить з Горличчини. Довголітня учителька з Квятона п. Ліщотова мандрує кудись на захід.

З Ліщин відходить п. Богачиківна, донька учителя лемка, також десь на чужину.

Учителя Жидяка з Лося переносять на емеритуру.

То були майже останки наших учителів в горлицькому повіті. Кінець.

Тепер вже не буде кого висилати на „троханівський шлях“. На Лемківщині лишиться сам п. Трохановський (він учитель!), троханівські курсанти, та його славні адютанти в Горличчині: Полошинович, Вислоцький, Юрковський. Самі „русскі“. Але і їх не багато. Як пальців на одній руці. Пани з „Лемко-Союзу“ зробили своє: українців учителів не буде в нашому повіті.

Але друга штука господам Сьокалам вже не вдасться. Лемко не дозволить себе запродати. Своєї мови, релігії, та національної приналежности до 40-мільіонового українського народу не зможуть „лемківські“ гешефти п. Трохановського завести під чужу стріху.

Горличчина довго спала причарована москвофільським зіллям. Нині скрізь будиться до національного життя, набирає розгоңу українська стихія, по селах ростуть кадри свідомої української молоді.

Тому ті учительські експерименти не захитають духа нової відродженої Лемківщини.

ТЕАТРАЛЬНА ВИСТАВА.

Аматорський Гурток при читальні „Просвіта“ у Володжі, біля Мриглода (Сянїччина) відправ виставу „Дай серцю волю, заведе в неволю“. Аматори вивязались зі своїх завдань якнайкраще під умілою кермою та завдяки праці студ. Любомира Пелеха. Дивне лише, що не надто багато було присутніх на салі, але це може треба пояснити горячими жнивими. Всі знаємо, що Володжани дуже люблять культурну працю й це хай буде запорукою для молоді, щоб не знеохочувалася та далі працювала над піднесенням освіти в своїм селі. Життя й ідейна праця вимагає деколи пожертви — про це повинні тямити всі, що бажають народові кращого завтра. Чим більші невдачі попереджують наші змагання, — тим тривкіше буде побудоване діло. Лише слабі або ледяші знеохочуються. У міцного невдача гартує духа, — а нам усім якнайбільше гарту треба!

Слід також згадати, що свідомою молоддю Володжі під проводом управителя „Районової Молочарні“ п. Л. Пелеха вшанувала гарно уложеною академією 10. роковини смерті Головного Отамана Українських Військ бл. п. Симона Петлюри.

„ХИТРИЙ МАЛОРОС“ — АБО Т. ЗВ. КАВОВІ САДКИ.

Деякі покінчені семинаристки — розуміється — неукраїнки, щоб приподобатись (догадайтеся самі — кому), та в цей спосіб заслужити собі на посаду, приманують бідну, голодну (відомо, бо тепер передновок!) українську дівчину до себе та булками й кавою гуртують їх в садках. Тут учать дітей співати чударнацькі пісні, дивних звичок, як також чужої для нашого українськокатолицького обряду молитви. Діти ходять щодня з горнятками до того „кавового“ садку, як по свячену воду. Таке діється в Лодині, Шляхоцькій Добрі, Семушевій та в других селах.

Щож, годі ливуватися малим дітям, що вони біжуть там, де дають горнець „солодженої кави“ та ще білу булку. — одначе не хочеться вірити, щоб ця тепер солодка кавка не зрікнула скоро батькам тої дівчини. Поживем — побачимо.

Уживайте лише знаменитої дикорії „ЛУНА“, здорової підмінки кави „ПРАЖІНЬ“ і солодової кави „ЛУНА“, виробів Української Кооп. фабрики „СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
Львів XV., вул. Церковна 2.

ЗІЗД „РУССКОЙ СЕЛЯНСКОЙ ОРГАНИЗАЦІИ“.

відбувся в Сяноці в дні 21. червня ц. р. Предсідником зізду був адвокат Мокрицькі зі Сянока. Він, у звіті з діяльності повітової (на папері!) Р. С. Ощї сказав (дуже влучно!), що ціла діяльність продвож останніх п'ятьох літ цієї організації не принесла жадної користи та не увінчалась бажаними успіхами; організатори (які? пр. скл.) нічого не робили з виїмком того, що сам „господин“ Мокрицькі був раз у читальні Качковського у Вороблику, а другий раз — сам не пам'ятає — де був. З великим жалем — каже — треба признатися, що нічого не робиться — що ми (цебто Р. С. О.) є зеро — або нижче зера та всю вину звалою на „Лемко Союз“, бо він шкодить Р. С. О. в її політичній роботі. (Трвонити народ не добро — це „політическа“ робота? — зам. склад.) Слід підчернути, що п. Мокрицький настільки характерна людина, що не закриває правди в бавовну — як це інші чинять, але щиро признається. Це не подобалося Переломам, що стали боронити „Лемко Союз“ — мовляв — тут вина не по стороні Лемко Союзу, але брак фінансової інституції спричинює застій в роботі. На думку дра Перелома — треба конечно заложити „Лемковський банк“ (а кого вибрати директором? зам. скл.), треба конче зорганізувати селян в тій інституції та змусити їх до влати уділів (нема що — дуже гарна думка! аж мило послухати... зам. доп.).

Дальше каже Перелом, що „Маслосоюз“ розсідається в твердині „русского“ народа й дуже добре розвивається на шкоду „русского“ народа (господинам з Сянока все ще сниться Москва та її рублі пр. скл.).

Голос зі салі:

— „Маслосоюз“ точно й ревно платить, тому розвивається!

Врешті зібрані почали сваритися над „Бескидом“ (народній дім у Сяноці задовжений на пів мільона золотих!), обвинюючи себе взаїмно. Порушували також справу „лемковського букваря“, щоби на його місце „издати старогалицької або кирилицею писаний учебник“. (Теж не зла думка — сам раз гідна Переломів!).

Обіцювали також взятися більше до освітньої праці на селах, приїздити з чимось (може з центрифугами? — запит на салі), щоб рятувати ще останки (чого? зам. склад.), бо тут в „колишній русській твердині“ повстають українські інституції, а ми (цебто Перелома, „смичок“ й другі

свати — пояснення авт.), що дня нижче падемо — ратунку — селяни допоможуть створити банк (тоді ще стане на кілька літ наживи! — зам. зо салі).

Окремих пояснень не будемо до цього зізду додавати, бо кожний легко доставає собі що пісоньку.

Присутній.

ЗАБОРОНА ДИТЯЧОГО САДКУ.

Повітовий Кружок „Рідної Школи“ в Сяноці вніс до староства в Березові прохання в справі дозволу на дитячий садок в Улючу. Довший час не було жадної відповіді, вкінці березівське староство доручило рішення такого змісту — (подаємо за „Ділом“ ч. 162):

„Starostwo Powiatowe Brzozowskie, L. Pol. 6/51/36. Brzozów, dnia 6. lipca 1936 r. na ręce przew. Zarządu Dr. Wanczwickiego w Sanoku.“

Na wniesioną prośbę w sprawie zezwolenia na urządzenie ogródka dziecięcego w Uluczu odmawiam pozwolenia na urządzenie tegoż, ponieważ w Uluczu jest już urządzona i czynna półkolonia letnia dla wszystkich dzieci.

Kolonja ta jest urządzona przez Towarzystwo Szkoły Ludowej i uczestnikami kolonji są również dzieci ruskie, przeto nie zachodzi konieczność urządzenia ogródka przez P. T. Towarzystwo.

Od tej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie przez tut. Starostwo w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po doręczeniu niniejszej decyzji.

Za Starostę powiatowego Maritzak Wicestar.“

Повітовий Кружок „Рідної Школи“ в Сяноці вніс проти повищого рішення своєчасно рекурс до Львівського Воєвідського Уряду. Як ця справа вирішать, покищо невідомо.

ВІДКРИТТЯ НОВОЇ ЧИТАЛЬНІ.

Громадяни присілка Пили, що належить до села Семушева одержали дозвіл заложити читальню „Просвіта“ ім. Маркіяна Шашкевича. Та вже на перших основуючих Зборах вписалося 30 членів, з того п'ять дівчат, до новозаснованої читальні.

Бажаємо гарного розвитку нової заснованої культурній установі, а Всім Членам витривалости в праці.

Склад
Народної Торговлі
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

В УСТЮ РУСЬКИМ ШЕ ОДНА НАРАДА.

Добра рада ліпша від грошей. Добре, коли на нараді слухають доброї ради.

В Устю Руським 16. липня ц. р. була знову цікава нарада. Приїхав пан віце-староста з Горлиць на т. зв. „роки“ послухати урядово прохань громадян. Пан віце-староста володіє українською мовою дуже добре, тому не штука було йому мотати на вуса того всього, що каменем звалилося Лемкові на серце, що болить його.

Нині в Лемка найбільшим місцем — школа. Тому не дивниця, що селяни з доколичних сіл категорично домагалися від урядових осіб первісного стану на терені школи: учителів українців, українських книжок, української мови.

Спеціально громада Квятонь домагалася повороту учит. Ліщотової, котру власне перенесено під Краків.

І добре, що тепер відбулася така нарада. Вона може принести багато користи для села, а пан староста пізнає знову настрої Лемків, їх духа, погляд. Можна чути голос народу, а голос народу — це голос Божий.

Лемко має свою вдачу: мало говорить. Та коли вже заговорить, — то ніколи на вітер, ніколи без причини.

Школа була одною з найбільших потреб дня, котру присутні постаралися пану старості представити ясно й докладно.

Лемки хочуть своєї, української школи, бо життя дало їм добру „школу“, неодного навчила їх долатут на Лемківщині і там, в Америці.

І з тої науки має досвід, що тільки в своїй школі своя правда.

Щоби на Лемківщині до школи вже давніше поставили більше уваги, не було би баламуцтва, не було би москвофільської зарази, бо Лемко скоро переконався би, що „руські“ пророки, це елеганцко оплачувані з „погодінських“ пособій“ карієровичі.

Тоді також панів Трохановських — Сьокалів зліквідувалиб на Лемківщині сейчас, а не доперва по 3 ро-

ках ганебної роботи тих лемківських „расів Гуксів“.

Пан староста відіхав до Горлиць, а Лемки чекають на вислід поладження їх потреб дня і міркують хлопським розумом, чому пані Ліщотова має вчити краковяків біля „смочої ями“, а знову дітей з Квятоня якийсь „фацецік“ зі Старого Санча „ензика лемковського“, або взагалі не вчити навіть того „лемковського“.

Добре було би, щоб і другі громади при нагоді зустрічі з особами від урядів у подібний, річевий спосіб представляли устно або письменно свої побажання, потреби, жалі, як це мало місце в Устю Руським.

Бо голос народа — це голос Бога.

П. Жебіс.

НОВІ КНИЖКИ.

Франц Коковський: **ЗА ЗЕМЛЮ** — лемківська повість з передмовою Богдана Лепкого. — Львів 1936. „Українська Бібліотека“ ч. 42., стор. 128.

Лемківська земля — яка ти інша від других українських земель та заразом хоч твій хлібець дуже твердий — одначе як любо у твоїх сторонах жити, бо ти вчиш своїх дітей цієї жаркої молитви, що вони тебе цією душею кохають і тому стережуть свої загіччків як ока в голові.

Так ми, лемки кохаємо наші гори, наші рідні клаптики ріллі — наше відвічне багатство! І про це п. Др. Ф. Коковський, у часі свого побуту на Лемківщині, мав змогу перконатися та як суддя, батьківським оком бачив що безмежну любов сина лемківських гір до землі.

Та найважніше, що він найшов підхід до душі Лемка, що не так легко перед першим крашим її відчиняє.

— Е, пан — не пан... Надягнуз міські лахи — і зараз пан! Най лем приїде, най посьмотрит на святу землю, на наші верхи, на зелені, зараз панство з него відпаде. Скине панські лахи, надіне сорочку, хо лошні, шкірні та юж по його панстві.

— І я так реку! — мовить війт,

старий дідусь, що прислухувався балацці. Я тіжек бив г місті, ба і не г таким, як Фецьо, в гамерицьким! І што? Покля там бив, гварив, што я пан. А приїхав гев, дораз мені панство омерзїло. Кед повіяв вітер із грунь, кед я посмотрив на наші нивки, на вузесенькі, дораз мене панство минуло...

— Правда, правденна правда! — притакували інші. (ст. 25).

З цілої повісті Коковського пробивається шире серце людини, що полюбило наших засянських братів; кожний уступ, кожна стрічка вказує, що п. радник Коковський зжився з лемківською землею, бо лише уродженець Лемківщини відчує, коли Лемко справді сміється, а коли цей сміх крізь сльози проходить та рве наболїлу душу.

У цій повісті бачимо наших братів — Укранців на Лемківщині таких, як їх Бог створив, без фалшу, без облуди, але завзятуших. Найкраще зображений у повісті старенький війт Семань, що своєю старочністю ряд веде в селі. Побіч його молодий газда Лешко, що завербоженькався“ не відступити батьківського поля. — бо коли його присідає стричний брат Фецьо, що замолоду в місті бував та хоче відобрати ниву, — Лешко каже: Хижу спалю, а ґрунту не дам...

Працував г місті. Знаме ми тоту працю, знаме. Може бити, што він працував. Лем чи тота праця така, як наша? Працував! А чи він їв коли ґруляний левеш, чи чорний вуголь з адзимки скреготав му коли між зубами?...

У повісті чудові розмови лемківським говором, дуже влучно вміщено наше питоме лемківське „лем“. Одно, що нас Лемків разить, саме ми вживаємо при вході до хат та при працанню християнського поздоровлення „Слава Ісусу Христу“, а ніколи „Слава Богу“.

Про повість п. р. Коковського — дехто скаже, що це черговий дарунок Лемківщині, одначе ми скажемо отверто, що не дарунок — бо дарунків ми не хочемо... й так занадто багато „ріжних дарів“ нам насилують — це належність від братів, що постановили свято відробити занедбане та від постанови ніколи не відступлять.

А п. Радникові Коковському за його культурну працю в імени всіх Українців Лемків складаємо шире лемківське Боже заплать і помагай.

Юліян Тарнович.

Замовляйте й всім поручайте
„ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ ЛЕМКІВЩИНИ“,
 що має 288 сторінок друку, 3 карти та 125 ілюстрацій — в ціні три зл.
 за один примірник — для закордону 1 ам. долар або рівновартість
й „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ“
 також з ілюстраціями на 68 сторінках друку — в ціні за один примірник
 50 гр. — Замовлення слати до Адміністрації „Наш Лемко“, Львів, Зімо-
 ровича 3. — На поштову оплату долучити 50 грошів.

ВАЖНА РАДА ПАСІЧНИКАМ.

Пасічник знає, що хочби мала — але за це гідно та розумно ведена пасіка з сильними пнями, приносить більшу користь, дає більше меду, як цілі ряди пнів, зле держаних, вогких — або до вітру поставлених.

Не всі пасічники розуміють, що дуже важна також зимівля пчіл та вимагає належної підготовки. Коли заліплюють ули роблені з дощок, (шпари і дверця) глиною, дехто папкою й кітлом, тріскає ця заліпа в часі великих морозів, лізе крізь шпари зимно, непокоїть пчіл, які будяться та зїдають мід; говорить потім пасічник — жили пчілки до Йордану, а потім чомусь, погнаул. А не догадується, що або забило їх зимно, або залишив пчолам обмаль меду. Часом неспокоять також пчіл деякі жовнидіятелі і бушують миші по вулях. На Підкарпатті доволі дивний звичай, там пасічники забивають всі слабії рої, а лишають на зиму кілька найкращих пнів, які опісля розмножуються штучно, або через переставку — до схочу. Тому ведуть взірцеві пасіки, а не як ті, що докладають вічно. Подаю тому добрий, дешевий та незвичайно догідний спосіб обстановки, — зокрема зимівки пнів. Побудувати в затишнім саді-огороді, довгий — не високий дімок, павільоник — (залежно, скільки задумується держати пнів); цебто забити до землі чотири здорові стовбці — передні вищі на пів м. від задніх, так що получення верхове простолужних стовбців дасть скісний дахверх, кришу, яку покриє кожний, чим хоче та чим стати його (головне, — щоби дощ не міг перетікати); стовбці обити дошками, або оплести лозою, ліщиною-драницями, гонтами (добре є помазати, або припалити на вільному вогні кінці стовбців, не будуть загнівати скоро!). З боку лишити отвір на вхід — двері а то й вікно. В середині поставити довгий стілець або набити до землі коликів (вживати **конечно до ставлення лібелі** зв. васервагою, бо пчоли не люблять, коли не рівно висять рамці, кидають часто вулий, або обліплюють вощиною стіни вуля замість самі рамці; словаки кажуть, що лібеля є для них правою рукою та здоровим оком при заводженню пасіки!); на ці палики чи пак на стілець ставиться рядом вулії, звернені очком до світла; це творить zarazом передню-фронтву стіну павільону. Там може передержувати пасічник все пасічничі приладдя, медарку, злишні рамці, тощо; в кінці — коли поробиться ще задні — шклянні стінки,

Господарські знаряди, п ша збіжжа й святочна одіж — це велике майно кожного господаря, тому безумовно треба обезпечити його від огню й від крадежі з вломою

в Т-ві взаїмних обезпечень
„Дністер“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

дверця пнів — цебто зі шибками, можна буде слідкувати за кожним рухом працівниць-пчіл. Такі приміщення — як скорше названо павільончики, захоронюватимуть вулії від дощів в часі слоти, від спеки в літі, від студени і вітрів в часі зими. Не дозволять також деяким темним людям (які ще нажалі живуть по наших селах, та витягають лакомо ручиська по чуже!) — бушувати в пасіці та нищити бездурно вулії.
Ю. Т.

ДВА БРАТИ!

В темних горах — при окопах — у болоті, Там зійшлися два вояки на роботі, Не зійшлися, лишень спали при дорозі. Поранені, сей у плечі, той у ноги. Один стогне: Тату милий! Мамо рідна! Другий плаче: Діти любі! Жінко бідна! Подивився сей на того довго тихо — Здивувала рідна мова, спільне лихо. Поможіть мені замляче, рідний брате — Неповолі загнався я у Карпати. — Я поможу, милий гостю з України, Чей поволі не бажав ти нам руїни. Бють гармати на добраніч, стогнуть гори, Звір лісам утікає в темній бори. Два вояки завивають свої рани, Споминають і родину й кайдани. От звела нас люта доля раз до купи, Не у гостях, лишень в полі там, де трупи. Виріє я брате далеко у Полтаві, Та загину у Карпатах — на мураві. Другий каже: горе брате нам нещасним Нашим людям, нашим нивам, горам (красним, Та найтяща наша гора-люта сила, Що з нас братів вороженьків поробила. Та не плачмо, бо віджити ми ще годні, Вилікуємо свої рани й народні! Кров пролита не пропаде зродить нива — Буде, буде Україна ще щаслива.

Прегарні кольорові образи до християнських хат.

Розмір образів 42×30 см.

1. Ісус-Цар, 2. Ісус-Пастир, 3. Ісус між українськими селянами.
4. Перше святе Причастя.

Ціна всіх 4-ох образів разом з почтовою оплатою 2.40 зл., 24 образів 12 зол. разом з почтовою оплатою.

Замовляти:

ВИДАВНИЦТВО „КРИНИЦЯ“
Перемишль, вул. Водна ч. 10.

Деревляна Церква Рожд. Пр. Богородиці, зб. 1743 р. в Лодні, біля Мриголода.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки ДЕНДРА

Фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

ПОСМІЯТЕСЯ КУСЦЬОК.

Стари жид Абрум сидить з дітьми за столом. Приходить якийсь гандляр зі старим залізом і хоче продати Абрумови якусь штабу.

— На що ми того? Що з того можна зробити? — питає Абрум.
— Можна зробити кліщі, ігли, горшок, пістолет.

— Пістолет? Діти відсуньтеси!

ПОСЛІДНЯ РАТА.

— Прошу, це послідня рата за дитячий візок, що я його купив у вас.

— А як мається дитина?
— Дякую, завтра виходить замуж.

ДОВГО НЕ БУВ У СУДІ.

Суддя: Кілько вже часу минуло, як ви були послідній раз у суді?

— Підсудний: 20 літ.
— А де ви за той час мешкали?
— В арешті, прошу Світлого Суду.

СЛУШНЕ ОБУРЕННЯ.

Крамар: — Панчохи? А яке число дати, прошу пані?

Пані (обурена): Та розуміється, що дві! Хіба я стонога?

В ТРАМВАЮ.

Грубий пан з трудом втискається до переповненого трамваю. Один з їдучих невдоволено бурмоче:

— Трамвай не для слонів.
— Добродію — відтявся грубий — трамвай то як Ноїв ковчег, в ньому змістяться всі звірята, від слона до осла включно.